శ్రీ శ్రీ

రాజయోగసారము.

శ్రీమద్భాగవత తృతీయస్కంధముననుండు
కపిలదేవహూతిసంవాదంబుననుసరించి
వీరనృసింహావరప్రసాదియగు-
తరికొండవెంగమాంబచే ద్విపదకావ్యంబుగా
రచియింపఁబడిన
ఈగ్రంథము,

బరూరు - త్యాగరాయశాస్త్రిలవారి
స్వకీయ.
గీర్వాణభాషారత్నాకర
ముద్రాక్షరశాలయందు
ముద్రింపఁబడియె.

చన్నపట్టణము
౧౮౯౫ సం॥

శ్రీరస్తు.

రాజయోగసారము-ద్విపదకావ్యము,

ప్రథమప్రకరణము.

శ్రీగణనాథునాశ్రితపరిపాలు - నాగమసంవేద్య నా
ధార సదను - ననిశంబుగీర్తించి యతిభక్తి బెంచి - యను
వంచతరికోండహారినిమహేను - భావునిభవ్య విగ్రహునిభా
వించి - పావన మూర్తిని పరమపావనుని - వేదాంతవే
ద్యునివిశ్వతోముఖుని - నాదవినోదిని నలినలోచనుని - ఆ
దినారాయణుననిశంబునాదు - మనములోనరహస్య మా
ర్గమందుంచి ॥ ౧౦ ॥ ఘనతమీరగను గంగాయమునలకు-
నడుమదివ్యంబయిన నాడికాగ్రమున - నడరిక్రమంబుగా
నారెంటిమీద - చెలువుమీరినమేరు శిఖరంబునందు - అతి
మీరజ్ఞప్తికళామాత్రుడగుచు - పరుడౌచువెలుగు సుబ్ర
హ్మణ్యగురుని - చరణరేణువయంబు సారెసారెకును - ని
రసావహించినుస్థిరభక్తిబెంచి - పరమరహస్యంబు భా
వమందుంచి- రహిమీరసోమేశస్వామినిదలచి ॥ ౨౦ ॥ ఏహి

తంబుగా ముక్తిమార్గమెబొందు - కొరకువిద్యారణ్య గురు
నాశ్రయించి - పరమబ్రహ్మేంద్రులప్రస్తుతిజేసి - ఘనతమీ
రస్వయంప్రకాశులదలచి - యనఘాత్ముడగుసచ్చి దానం
దగురుని - కారణుండగుమల్లి కార్జునగురుని - ధీరుడౌన
వధూతదేశికోత్తముని - నచలితపరమహం సాఖ్యసద్గురు
ల- నచలభక్తునిబడబానలగురుని - యలరుసుజ్ఞానయోగా
నందగురుని ॥ ౩౦॥ ఇలధన్యులయిన జితేంద్రియగురుసిద్ధియ
రలేకమరియు దిగంబరగురుని - కరమర్థితో పరకాయ ప్ర
వేశ - గురునినిత్యానంద గురురాజచంద్రు - డరయనిరంజ
నుడనుగురుమదిని - గాంచుబోధానంద ఘనపదాబ్జంబు-
లంచితభక్తితో నాత్మయందుంచి - కుదురుగానదియట్టి గు
రుపరంపరను - సదమలభక్తితో సన్నుతింపుచును - వహి
తోక్తినత్యంతవిఖ్యాతినమరు ॥ ౪౦ ॥ సర్వయోగీంద్రుల స
మ్మతిగాగ - నుర్విలోనీరాజ యోగసారంబు - వలనొప్ప
ద్విపదకావ్యముగారచియించి - యలమిశ్రీహరికి సమర్పిం
పదలచి ● మున్నుగానాచందములు తేటగాగ - విన్నవించ
దమీకువిశదంబుగాను - వినరయ్యకవులార విద్వాంసులార
వినరయ్యమీరెల్లవిమలాత్ములార - ఘనయతిప్రాసనంగతు
లునేనెఱుగ - వరుసనాక్షేపింపవలదు సత్కృపను ॥ ౫౦॥

శ్రీకరంబుగ నారసింహునికరుణ - నీకథాప్రారంభ మే
ర్పరించెదను॥

—— * కథాప్రారంభము. * ——

మహాత్ములార సమ్మతముగా వినుడీ- మహానెన్నద
గు కర్దమప్రజాపతికి - ననుకూలవతియైన యా దేవహూ
తి- ఘనపతివ్రతయైన కామినీమణికి - యనురాగయుక్తుడై
యమ్మహాపురుషు. డెనసీపుత్రికల తానింపార గాంచి - తన
యులు లేక డెందమున చింతించి - యనుపమంబయిన ఘో
రాటవికరిగి॥ ౬౦॥ పరమాత్మగూర్చి తపంబాచరింప- న
రుదుగా పరమాత్మ యామహాత్మునకు - పరగ ప్రత్యక్షుమై
పలికెనిట్లనుచు - వర మేమినీకు కావలెనని యడుగ - ని కర్ద
ముడు చాల వివరించి పలికె - నినకోటిసంకాశ యిందిరాధీ
శ- పరమాత్మ నీవు నాపట్టిగా వలయు- వరమి దెచాలు నేపర
ముల్లనంక - ననవుడు పరమాత్మ యావరమిచ్చి - దనరార
నంతనంతర్ధానుడయ్యె ॥ ౬౧ ॥ ఆవేళ కర్దము డరిగి వేడుక
ను - దేవహూతునిగూడి ధీరుడైయుండె - పన్నుగా నంతట
పంకజనాభు - డున్నతుడై దేవహూతిగర్భమున॥

—— * కపిలుని జననము. * ——

గరిమతో జనియించె కపిలుడనేపే - కరమర్థితోను

ప్రఖ్యాతిగానుండె - బూనికొన్నాళ్ళకుపుణ్యచారిత్రు, డై
నకర్దముడు నిజాత్మజుజూచి - నావరపుత్రక నావంశతిల
క - నీవునాసుతుడవైనిజముగానన్ను ॥ ౮౦ ॥ చెన్నలరం
గ బ్రసిద్ధిజేసితివి - యన్ననాకోరికలన్నిఫలించె - న్యాయం
బుదప్పకా నందమిఁ బొంద - బోయెదనింక తపోవనంబున
కు - ననుచుసమ్మతి జేసియాత్మజుంబునను - తనవధూమణికిత
ద్వివరంబునెల్ల - యలరారదెలిపిననాదేవహూతి - పోలు
పొందపతిపదంబులకునువ్రాలి - మాలిసియుట్లనె మమతరె
ట్టింప - నోనాథననుబాసి యొంటితరింప ॥ ౯౦ ॥ జాలనే
నివెంటచనుదెంతునననన - నాలలితాంగికి నతడిట్టులనియె
భామసీవిరీతిబలుకనేమిటికి - నీకుమారుడుధర్మనిపుణుండు
గాన - నీకుజీవన్ముక్తి నిజముగానొసగు - వనములకీవురా
వలసినదేమి - వనితయిచ్చటనెనీవ్రతముఫలించు - ననిమొ
ప్పజెప్పియా యతివసుతుని - నొనరంగవీడ్కొల్పి యను
చితమార్గమున - వానిమీరినతపో వనమందుజేరి ॥ ౧౦౦ ॥
యీశాకృతినిమది నెన్నుచునుండె - నికరాడకపిలు డనేక
వత్సరములకరాజంబుగతండ్రి యాజ్ఞలోనుండి - యాదొ
డసంసారమాత్మలోరోసి మాయావిరహితుడై మానవృ
త్తినను- కాననంబునకేగగా దేవహూతి - యానందనునిబా

చియతివయిట్లనియె- వరపుత్రమీతండ్రివాక్యంబు నేను - మ
రచితివేమందు మానసమందు - నానాదుకర్దము దరిగెడు
వేళ ॥ ౧౧౦ ॥ నేనుశోకించగా నినుజూపివగవు- నణచికా
నలకేగె నంమహామహుడు - గుణశాలియనుదు కనుగొను
చు నేచింత- నెరుగకయుంటినే నిన్నాశ్రిదనుక - పరగనీవది
నైవభావింపలేక, జనకాజ్ఞమరచివిచ్చలవిడిగాను - నను
విజనాడికా నలకేగదగునె - తల్లితండ్రులే పరదయివంబు
లంచు - నెల్లవారెరుగుదు రెరుగవానీవు, నీమదిలోనను
నీతిభావించి॥ ౧౨౦॥ యూవలమరుమాటలాడకనిలువు- మ
నవినికపిలుండునల్లననవ్వి - తనతల్లినీక్షించి తగనిట్టులనియె

కపిలుండుతల్లికి విరక్తిమార్గము దెలుపుట.

నేలంమజననినీకీపామరంబు - చాలగానిదివట్టి జాలిజాలిం
చు- తలిదండ్రులెవ్వరుదనయులెవ్వరును - పుత్రిపుత్రాదు
లుబుద్బుదప్రాయ - మాత్రంబులనుచు నీవదినిశ్చయించు-
మటువలెబుద్బుదాలైనదేహముల - కిటువలె భ్రాంతులై
రెల్లమానవులు ॥ ౧౩౦ ॥ కాయమస్థిరమని కనికానలేక
పాతకసంసార బద్ధులైమమతే - వదలకగామ్యార్థ వాం
ఛితులగుచు - మదమత్తులగుచు దుర్మార్గతనొంది - మది
లోనసుబ్బికామక్రోధలోభ - మదమోహమత్సరాల్ మా

టికిఁబెంచి - సంపదగలిగితేసామర్థ్యమనుచు - సొంపుమీరి నతుచ్ఛసుఖమిచ్ఛయించి- కామాంధులైతమ గతిగానలేక భామలవలలోనబడిలేవలేక ॥ ౧౪౦ ॥ తరగనిఈషణత్రయ వార్ధిలోను - మరిమరిమునుఁగుచు మమతఁబెట్టింప, నాలుబిడ్డలగనియర్థంబుగూర్చి - కాలంబులూరకె గడుపుచునుండి యంత్యకాలమువచ్చినపుడెయముని - చింతజేయుచుహింసచేకందిగుంది- కూపంబులోబడికొన్నినాళ్ళుండి- పాపాత్ములగుచుప్రపంచంబునందు - పుట్టుచుగిట్టుచు పొరలుచుందురు, ఇట్టిపుట్టువుచావు లెన్నఁనవచ్చు - నవదేవహూతినిజాత్మజాకనిరో - వినుముకుమార యీవిశ్వంబునందు- పట్టుగానిరతంబుబహురూపపటిమ - నిట్టిపిండోత్పత్తినొల్లగుననిన - వినికపిలుండుబల్ వేడుకతోడ - జననికిట్లనిమోవిశ్వాసంబుమీర॥

❋ పిండోత్పత్తిఘట్టము. ❋

వినుమింకతల్లితద్వృత్తాంతమెల్ల-దనరంగనన్నమదంబునహెచ్చి, సతిపతులిద్దరు సంతసంబలర - రతిసల్పగానను రాగంబుమించి॥౧౬౦॥ నెలవుగాశుక్లశోణితములు రెండు, కలసియేకంబుగా గర్భమందుండి - నెలవుగానైదింట నీరుబుగ్గను - పనుపడగట్టియా పదిదివంబులకు - నవురి

డడివొల్లజెడితనవణకమంచమున - బడిలేవనోపకబాధల
పడుచు- నాలుబిడ్డలజూచియకటవీరలను - వాలాయముగ
బ్రోదువారెవ్వరింక- ననిప్రలాపించుచు నంత్యకాలంబు. క
దిసివచ్చినయప్పుడుకాలకింకరులు॥ ౨౩౦॥ ధట్టించి తనుజే
రిదండించిరిలుప- పట్టుదోచకభీతిపడిచూచుచుండ - గావా
నిగొంపోయికాలునిచేతి - కావేళనిచ్చిననతంటవాడు. వా
నిపాపంబులేర్పడవిచారించి - ప్రాణిహింసలబెట్టెపుణ్యమిస్సై
మగుడ - బడవైచునెప్పటిభావంబుగానె - యొడలేదుదే
హికిషింసపాట్లరయు- ఘటముదలంచి యుక్కిడివారలెల్ల
కటకటాపోయెనంచునుదుఃఖమొంది ॥ ౨౪౦ ॥ కానయీజే
వునికితివమార్గంబు - కానంగలేరు తకహరి మాయవలన
తనువులుతామనితలచుచుండుదురు - తనువులోపల కర్మ
తతివిచారింప- నెత్తురుబోవులునిండుమాంసంబు - హత్తిన
యెముకలునధికమాచీము - మొనసినచమ౯ంబు మాత్రం
బుమలము- నెనసిదేహములోనసహ్యమైయుండు-నటువంటి
ఘటములందాకాంక్ష జేసి- కటిలులయితమలోని గురిగాన
లేరు॥ ౨౫౦॥ యనవినియీయింతియాత్మజుకనిరెం-నీనావం
దనిట్టిమాయాప్రపంచంబు-నెవ్వరుగల్పించి తెలిగింపుమనిన
నవ్వారిజాక్షికినతడిట్టులనియె॥

—✻ విశ్వోత్పత్తిఘట్టము. ✻—

వినిసితమయినయీవిశ్వమంతయును - గలిగినచందంబు క్రమముగావినుము- నిత్యుండునచలుండు నిర్వికారుండు- సత్యుండుసగుణుండు సర్వాత్మకుండు - ననెడిపరబ్రహ్మ యాదికాలమున- ఘనతరమై నిరాకారమైయుండె॥౨౬౦॥ నతనియందునాదియయినట్టిమాయ - నతడుగూడివహించెనయ్యాశుసంజ్ఞ। నెలమినచ్చటగల్గె హేమగర్భుండు। కలకంఠి యాహేమగర్భునియందు - తలగక నటమహాతత్త్వంబుపుట్టె- నలరంగలిగెనహంకారమందు - నదిమూడుభాగంబులైవృద్ధిబొందె - ముదితసత్త్వ రజస్తమో భేదములను- నందుసత్త్వమునజ్ఞానాత్మరంబయ్యె - పొందుగారాజసంబున నుద్భవించె ॥ ౨౭౦ ॥ యలరార కర్మేంద్రియములుతామసము- వలనతన్మాత్రంబు వరుసగాగలిగె- నందుశబ్దంబుననభంబుపొడమె - నందుసదాశివుడధినాథుడయ్యె- మరియునుస్పర్శతన్మాత్రంబువలన - కరువలిగలిగె నకటాడనీశ్వరుండు - నలరార నచ్చటి కధికారియయ్యె- తలకొనియటరూప తన్మాత్రవలన - నొసరహుతాశనుడుత్పన్నుడయ్యె - ననిశంబునిట్టిహుతాశనాకృతికి- తెరగొప్పరుద్రుడధిష్ఠాతయయ్యె - సరవితో రసము

నజలముద్భవిల్లె- హరినాయకుండవ్యో హరిణాయతాక్షి. మరియును గంధతన్మాత్రంబువలన - సముద్భూతం బవ్యో విశ్వంభరయందు - కమలసంభవుడధికర్తమైనిలిచె - బ్రకటితమైన యీపంచభూతముల నొకటొకటి రెండుగా నొనరభావించి - యందంద నొక్క-నిజాంశంబు నుంచి- యందంద తక్కి-నయట్టియాందొకటి॥ ౨౯౦ ॥ కలకంఠినా ల్గైసిగావిభాగించి - కలయపంచిన నవిఘనత మీరగన- పంచీకృతంబవ్యో పంకేరుహాక్షి - అంచితంబుగ నీవునది యెట్టులనిన- నాకాశముననర్థమవ్యో జ్ఞాతృత్వ - మం దుదక్కి-నయట్టినాల్గుయంశములు- పవనాగ్ని జలములనవ నియుగూడి- మనసుబుద్ధియు చిత్తమూయహం కృతియు- మొలిచెనవ్వాతూలములన నర్ధభాగ॥ ౩౦౦ ॥ మరలవ్యా నంబవ్యో నటునిల్చెనాల్గు- నలరభూసలిల వహ్నియు ని మిషమాగ్గ- ములగూడియుఁతనమూలంబునవుచు- మొ నయప్రాణాపానమును దానమవ్యో - ముదితహుతాశ నార్థముచక్షువవ్యో - నలువంద దక్కి-నవాల్గు భూనీర- మహదంబరములసమ్మతమునగూడి - అరయుత్వక్ఛ్రోత్రజి హ్వాఘ్రాణములను - గలిగెనీరర్ధభాగము రసంబవ్యో- నలినాక్షితక్కి-ననాల్గుఁహావహ్ని ॥ ౩౧౦ ॥ మరుదంబరం

బులమచ్చికెగూడి- యారూపమాశబ్దమాస్పరిశంబు - ఘ
నతరమైనగంధంబునునవ్వి- మొనసి యావసుధార్ధము
పాయువవ్వి- దలిరాకుబోణివిక్క దక్కినన్నాల్గునలధనంజ
యప్రభంజననభంబులను- సారంబులైకూడి సల్ప్రక్రియల
కు- నారూఢిహేతువులయినట్టిగుహ్య - హస్తవాక్పాదం
బులనుపొందగలిగి- విస్తరిల్లెనుపంచవింశతిక్రమము॥

—✽ పంచవింశతి తత్వప్రకరణము. ✽—

మానినియింకొక్కమార్గంబువినుము - పూనియిట్లగు
పంచభూతంబులకును - బలమొసద్యోజాత వామదేవులను-
బొలతియ ఘోరతత్పురుషులీశాను - డనెడుపంచబ్రహ్మ॥
లాబ్రహ్మవిష్ణుడును రుద్రుడీశ్వరుడాగిసదాశివుడు - పం
చకర్తలనంగ బ్రఖ్యాతులైరి - యుంచితమైమాన సాధు
లునైదు, రాణింపగాను పరాశ క్తియవ్వి- ప్రాణాదివా
యువుల్పట్టుగాజూడ॥ ౩౩౦ ॥ నాదిశక్తియనంగ నమరె
శ్రోత్రేంద్రియా ... వ్యోను విజ్ఞానశక్తి- పరగనీవూ
హ్యాది పంచతత్వములు, సరవితోజూడ నిచ్ఛాశక్తియ
వ్వి, క్రమముగా ... కర్మేంద్రియంబు- గానలమర
విక్రియాశక్తియునవ్వి, నన్నియుగూడి బ్రహ్మాండమై నిలి
చె, పొలుపొందగా విరాట్పురుషరూపు॥ ఖ్యాతిగానాజ

గదాకృతికరయు, పాతాళలోకంబుపదములుసత్య॥ ౩౪
లోకంబు శీర్షంబులోలాక్షిమధ్య । లోకములెల్ల నాలో
కింపనాదు- తనువుబుగావెల్గుతరుణీలలామ - యనువం
దనిట్టిమహావిగ్రహంనకు- కోనకోని సర్వదిక్కులు శ్రోత్ర
మరయ- నోనరంగ విచుము వాయువుత్వగింద్రియము,
తెగగొప్ప చక్షురింద్రియము భానుండు, పరగఘ్రాయు
గ్మంబుబ్రహ్మపదంబు - చెలువందవరుణుండు జిహ్వేం
ద్రియంబు, నెలతఘ్రాణంబశ్వినీదేవతులను॥ ౩౫ ॥ వలనొ
ప్పగావహ్నివాగింద్రియంబు - తెలియబాహువులెల్ల దే
వతాధిపుడు - పరగనుపేంద్రుండు పాదేంద్రియంబు, పరి
కింపగాప్రజాపతియుగుహ్యంబు, వలనొప్ప మృత్యుదేవ
తయగుదంబు- కలువపువ్వులచెలిగాడుమనంబు - మతిబ్ర
హ్మదేవుండుమహనీయచిత్త - మతులితక్షేత్రజ్ఞుడనబడు
చుండు-ననుపమాహంకారుడగు రుద్రమూర్తి, దనంజ్ఞా
తృత్వమంతఃకరణంబు ॥ ౩౬ ॥ సరవితో జీవునిచందమీమీ
ద- నెరుగజెప్పెదవినుమేర్పాటుగాను, అలరారుచున్న ఘ
టాకాశమందు, కలిగిన జలములో కనుపించు నభము-
తెరగునసాక్షియందేయున్న బుద్ధిప్రతిబింబితంబయిన బ్ర
హ్మమీరీతి, జీవుడనుభ్రాంతిచే జిక్కిమించి, సావధాన

క్రియాశక్తినిగూడి, రాగాదియై తనస్వస్వరూపంబు మరచి, మూఢుండై షడ్వర్గములకులోబడుచు ॥ ౩౭౦ ॥ తులువయైమానసాదులచేతచిక్కి, కలుషాత్ముడై తన్నుగానక భ్రమసి,భిన్నభావములచేత బెక్కుదేహములు- పన్నుగా ధరియించిపరవశత్వమున, స్త్రీలుపురుషులటంచు వెడ్డభేదముల, వాలాయముగజిక్కివాంఛలోదగిలి - వారునుఫీరునువారునేమనుచు, భారంబునను యహంభావ మూహించి- జీవభ్రమములచేచెడి పలుమారు, చావుపుట్టువుగలిగి జడుడాయెనిపుడు ॥ ౩౮౦ ॥ ఎప్పుడైనను జీవుడిదిమెల్లగోసి- యొప్పుగు విజ్ఞానయుక్తినిగూడి, తన్నుదా దెలసినధన్యునిజేరి - పన్నుగానతనిచే బ్రహ్మంబుదెలిసి, కామాదిశత్రులఖండించివైచి, యామూక సర్వేంద్రియములజయించి, నిటలభాగంబుననిలిచి శోధించి, ఘటము బయల్చేసి కడగాంచెనేని యతడె పరబ్రహ్మమతడెస్వయంభు- వతడెమహావిష్ణువతడెపోశివుడు ॥ ౩౯౦ ॥ అతనికివేరులేదనుచుబోధింప, నతనికిట్లనిపలికెనాదేవ హూతి మలమూత్ర రక్తదుర్మాంసమోహ్యంబు, గలిగిన దుర్గంధకాయంబులంగు- నిరవుగా నాబ్రహ్మ మేరీతినుండు, నెరిగింపుమని పలుక నెరిగింపదొడగె - యుదిసోమనా

ఫణిశ్వేశ్వరుషేక- బసవాక్యభవ్యసుబ్రహ్మణ్యయోగి, చర
ణాంబుజాత షట్చరణాయమాన - పరిపూర్ణజ్ఞానిత్యా స
ద్భావనిమగ్న॥ ౪౦౦ ॥ మానసయగువెంగమాంబికారచి
త- మైనట్టి రాజయోగామృతసార, మందెన్నగా ప్రథమ
ప్రకరణంబు, పొందుగా తరికొండపురిధాముడైన, వీర
నృసిం-హుడు వెలయుగైకొనియె- ధారుణినాచంద్ర తారా
ర్కముగను॥

ప్రథమప్రకరణము - సంపూర్ణము.

రాజయోగసారము- ద్వితీయప్రకరణము.

శ్రీకరానందవశీకరమైన, పాదికటభక్తిని భావమంత
యును, వినుమునీవత్యంతవిశదంబుగాను- కనుముసుగంధ
దుర్గంధముల్ రెండు - ననుపమపరమాత్ముడంటి రెన్నటికి,
దనరంగమరియు మేధ్యామేధ్యములను - ప్రతిఫలింపదెదూ
డభానుకరాళి అతనికి యేమంటె నాచందమునను, యతు
లితంబుగనాత్మకంటదేమియును, మతిమంతులకు నట్లనులి
నంబు లేదు, కుటిలత్వరహితయొక్కువగాగనిట్టి, ఘటము
లో చందంబుక్రమముగానినుము, విలసితపంచవింశతితత్వ
ములను, నావృతంబైస్థూలమననొప్పియుండు, కాయంబు
లో సప్తకమలంబులుండు, నోయమ్మ మదియున్నయునికి చె

పైదను-తొలుత నాధారమందో యజాతంబు - సలలితమై
నరహాస్యస్థళమందు- గోనకొనినాల్గు రేకులుపీతవర్ణ- ము
నువశషసలను ముఖ్యాక్షరములు- ననువంద భూముద్రనము
రుచునుండు- నెనసియచ్చటను గంగేశ్వరుడుండు- యులరా
రవిను దానికావలివిధము- దలకొని యంగుళద్వయము మీద
టను- ధీరతమీర స్వాధిష్ఠానజలజ- మారు రేకులతోడనమ
రుశ్వేతముగ- నదిబభమయరలా యనువర్ణములను-నదిపక్షి
ముద్రననొయ్యంబరగు జలజాతభవుడు నిశ్చల మొప్పనుం
డు- యలఘుప్రకాశుడై యచ్చటనుండి- మొనసియష్టాంగు
ళములమీద దనరి- యానువంద మణిపూరకాఖ్యంబు వెలుగు-
నెన్న రేకులు పదినీలవర్ణంబు- డాదిఫకారాంత వర్ణముల్ గ
లిగి- యనువర్ణములు గలిగి యీపీఠముద్ర యొనరంగ విష్ణువం
దున వెల్గుచుండు- పదియంగుళములకు పైననాహతము హృ
దయ ప్రదేశమందిరముగానుండు- ధూమవిక ద్వాదశపత్ర
ముల్ గలిగి- హేమవర్ణంబు నసింపొందు నందు - నఖిలవా
క్యావళీకాస్పదంబగును- కఖగఘఙలు చఛాఖ్యలు జఝఞ
లు-ననువంద గాటఠా యనులింగముద్ర- ఘనభోగిరుద్రుడు
నాథుడచ్చటికి- నావలమరి ద్వాదశాంగుళములను ధావళ్య

రుచివిశుద్ధంబుబదారు- దళములై అఆలుదానికివర్ణ- నగగ
దిమత్స్యముద్రజీవుండు- అందుండుమరిద్వాదశాంగుళము
లను- పొందుగాభ్రూమధ్యమునదళద్వయము- అందుపావ
కదీప్తియలరుచునుండు- నందుహంసలురెండునమరుచునుం
డుకరమర్థినమరు ప్రకాశముద్రదివె - పరమాత్ముడచ్చట
పతియైవెలుంగు- నందుకునవలసహస్రారమందు- కాంతి
మీరగనుహాకారఫకార - బీజద్వయంబాత్మబిందువుగూడి-
తేజరిల్లుచునుండుదేదీప్యముగను- గగనముద్రదియు నేక
ములదళాక్షి- సగుణనిర్గుణరూపసచ్చిదానంత- గురురాజ
చంద్రుండుకోమరొప్ప మిగులనరవిన్నిటికిదా సాక్షియై
యుండుపసిబూనివినుమంబ్రాణానిలంబు - మొనసియా
హృత్పద్మముననిలచియుండు- తరువైన పవనుడాధారచ
క్రమున - విరివిగానేనేళ విహారింపుచుండు - యలస
మానుడునాభియందునవ్యాసు - డలరిసర్వాంగంబులందు
తానుండు- గళమునరోమఘంబులయందు - తొలగక
నాగవాత్మాలంబుమరియు- ననఘులరాట మందాకూర్మశ
వను- తనువందభ్రాణమందాకుకురుండు - కంటిమీదను
నుండుఘనదేవదత్తు - డట్టబ్రహ్మరంధ్రమందా ధనంజయు

డు- అనుదశవాయువులంగంబులందు-మొనసితత్తత్కార్య
ములుసల్పుచుండు- లలినియిళాపింగళలు సుషుమ్నయును-
యలరారయాధారమందుండివచ్చి- మొనసియాజ్ఞాచక్ర
మునమూడుగూడి- యనువొందగామరియంతటనిలుచు- ద
నరసుషుమ్నమంతటనిల్వకరిగి- యకుదుగా ఘనసహస్రా
రంబుజేరి- గురుతరంబుగనతనిగోప్యమైయుండు- దేహమ
ధ్యంబునదిరుగుజీవుండు సోహంమనుచుమహాస్ఫురణ దీప్తి
ష- మొనసియహోరాత్రములనుజపంబు- నొనరంగ యి
రువదియొక్కవెయ్యారు- నూరునుజేసి యనవానంబుగాగ
నారునూరాదిగణాధీశ్వరునకు- నారువేలును బ్రహ్మకా
ర్వేలుహరికి- నారువేలునురుద్రుడనుదైవమునకు- వేయు
సదాశివవిభవమూర్తికిని- వేయుపరమాత్మకువేసద్గురున
కు-వాసిగాదినమునువరుసనర్పితము- చేసుటకాని యాజీ
వుండుమగుడి- భాసురమతిసృష్టిభావంబుగాను- యోసార
సాక్షిరియుక్తిచేగని- కాశిగయాప్రయాగలు నందెయుం
డు- దేశికుడటమహాదేవుడైయుండుపోడిమిమీర బెంపొం
దుచుమధ్యనాడీసహస్రరనాళమైయుండునదియె సరస్వ
తియదిపరంజ్యోతియదియూర్ధ్వకుండలియదె సుధాధార

యదిభూతతతిహేతువదెతటిద్వల్లి- యదెచిద్విలాసంబు
నదిపరమంబు- ఇటువంటిసుధజెహ్వకంటనియ్యకనె- కుటిల
తమోగ్రంథనధఃకుండలిబొంచి పటుశక్తినమృతంబు పానం
బుసేయ- నిటువంటికీలకంబెరుగకదేహి- కాయమేనని య
హంకారియైయాత్మ- నాయకుగనలేకనానావిధముల- ము
క్తిబొందెదనని ముందుగానకను- శక్తిచేకర్మముల్ సలుపు
చునెవ్వడు- గాసిల్లుచునుకర్మకాండలోతగిలి - కాశికిబో
యితకర్కకగంగలోన - అంటుకుండనాముంచినప్పుడేదాని-
యంటుబోవునె మోక్షమబ్బునేతల్లి - యనియిటుబలికిన
యాదేవహూతి॥

—* జీవన్ముక్తివిచారఘట్టము. *—

తనసుతునీక్షించితగనిట్లులనివె- పావనచరిత జీవన్ము
క్తినరున- కేవిధంబునగలుగునెరుగింపుమనిన - జనయిత్రిజూ
చియాసంయమీంద్రుండు - మనమునహర్షించిమరియునిట్లు
నివె- వినవమ్మజననియీవిశ్వంబునందు- మనుజులునన్యక
ర్మంబులువిడిచి - తనుదాసెదెలసినధన్యునిజేరి - పనిబూని
ద్వాదశాబ్దములుశుశ్రూష - జేసిమెప్పింపగాశ్రీగురువరా
లిజా- భాసురంబుగవానిభక్తికిమెచ్చి - యసదృశసిద్ధాసనా

సీనుజేసీ- భసితంబుతనఫాలభాగమందుంచి - వానితత్వా
ర్ధ్వపుండ్రరెల్లదీసీ- పూనితానొకవాకిలి పొందుగావ్రాసి-
జడియకుమనివానిజడవెల్లదీర్చి- కడువేగ రాజయోగప్ర
కారంబు- సాంగంబుగాజెప్పిజడతబోమిటి- శృంగాటకం
బునజేరిచూడనిన- గురుమూర్తినప్పుడు మకుటపమీరిశిష్యు-
డరుదుగాతనమానసాబ్జమందుంచి- పరమార్థసరణిసద్భా
వంబుమీర- పరమామృతధ్యానపరవశత్వమున- మనసున
మహాసారమగ్నమందుంచి- మొనసితానప్పుడు షణ్ముఖయ
నుముద్ర- లోజూడజూడంగలోకమంతయును - ఆచోటులీ
నంబునైదీపంధకార-బంధురమైజీవపరమాత్మలకును - సం
ధానమొనగూడుసమయంబురాగ - ప్రణవమంద పరోక్ష
భావానుగతిని- ఘణఘణత్కారమైగగనమార్గమున-మొర
యుచునుండుత్రిమూర్తిస్వరూప- పరమార్థమని దానిభా
వించవినగ- పంచనఖంబులేర్పడగానవచ్చు - నంచితముగ
నందునరసిచూడగను- కొనకొనికాన్తిరుంగులు పుష్పవృష్టి
యనుతరంగములుమయూరపింఛములు - సలలితవిమలన
క్షత్రముల్దీప - కళికలురవిచంద్రకళలుశోభిల్లు - వింత గా
నప్పుడువెలుగులోపలను సంతసించుచుండు సద్గురుమూర్తి

ముగ- బరానియుండినపూర్వబోధలోజెందిజ్ఞానాంజనము
నిశ్చలమ్ముఁబజూచి- కపటప్రపంచాంధకారంబుబాసి యీ
వుడుస్థావరజంగమాకృతులెల్ల - మొనసిభూమినణంచిము
న్నీటముంచి- యనలంబులోవేర్చి యనలంబుజేర్చి - యనలం
బునాకాశమందునగూర్చి- ఘనమైన శూన్యమార్గంబుననిలి
చి- తరుచైనహంకారతత్వముల్ మీర- యరసిమహత్తత్వమ
తివేగదాటి- శ్రీమహితానందసీమలోజేరి- యామోదమ
లరిదృశ్యావళుల్ మరచి - సలలితానందుడై శాంతివహిం
చి వెలిలోనులోలోను వెలియనుగాని - తెలివిదాననిచూడు
దివ్యశాంతునకు- ముక్తిల్లవిడుచును మోక్షంబుగలుగు- నిట్టి
జీవన్ముక్తియెంతజూచినను- కాశిగయాప్రయాగలనైనలే
దు- దేశదేశంబులుతిరిగినలేదు- వెలయసంసారముల్ విడి
చినలేదు బలుక్షుత్పిపాసలుబట్టినలేదు శిలుబొమ్మలుఁజ
లజేసినలేదు తలపదిగంబరత్వములలోలేదు - జడలుదాల్చి
నలేదుసార్వకాలంబు - నడవులవర్తించియలసినలేదు-స్నా
నదానసకామజపములలేదు- మౌనంబులను లేదు మాటల
లేదువితరణంబులలేదువిద్యలలేదు- వ్రతములలోలేదు క్ర
తువులలేదు- మతములలోలేదుమహిమలలోలేదు సతతంబు

సన్నియుసల్పువారలకు- నలరారగానుస్వర్గాదిభోగము
లు- కలిగియాపుణ్యముల్ కడముట్టగాను-సమసినప్పుడెచాల
జన్మంబులెత్తి హింసలబడుచుండు నెప్పటివలెను. గనుక స్వ
ర్గాదిభోగములిచ్ఛయింప- కనుమనశ్శుద్ధిజకల్గజేసి పర
మ- సద్గతిగానువిచారించి యపుడు- సద్గురుచే వేదసారం
దెలసి- మమతవిడిత్రికూటమార్గంబుజేరి- రమణీయసాం
ఖ్యతారకమనస్క-ముల- గలిగినయనుభవత్రయముల దెలసి
సలలితశివయోగసచ్చిదానంద - వైరాగ్యసుఖకేళివార్ధిఁ
లోమునిగి- యవధూతభావుడైయాత్మను జెంది - తానసే
టిమహంబుదగ్ధంబుజేసి- తానుతానైయున్న తత్వంబుదె
లిసి- నిగమాంతవేత్తయైనిలిచినవాడు- మగుడిందురాడుజ
న్మముశెత్తబోడు- మరికొందరీమహామహిమగానకను- గు
రునెరుంగనికర్మగురుచెంతజేరి - గాఢలోబడి మహాకఠిన
మార్గమునసాధనంబుగయోగసరణుల దెలిసి- యలమటనా
సనాభ్యాసముల్ చేసి- చలమునబాహ్యలక్ష్యములుబూవుచు
ను-కూలంకషములోనిగురిగానలేక లాలితంబుగ మంత్రల
యహఠయోగ- ఫలవాంఛలనుజిక్కి-పామరులగుచు - జల
బుద్బుదమువంటి జ్ఞానంబుల్ గను- సిద్ధులుగోర్తి ప్రసిద్ధులై

యోగ- సిద్ధాంతమందునుస్థిరమతిలేక- యగణితవిషయము
ఖాసక్తిమీర- తగమణిమంత్రసిద్ధక్రియల్ నేర్చి - మరిపామ
రులకెల్లమహిమలుజూపి - తిరిగెదు వారలీదేహవాసన
లు- వీడగానేరరువేదాంతమందుకూడనేరరువట్టిగుంభనే
గాని- పరముక్తిబొందెడువారుత్రికూట - ములనిష్ఠతో జే
రి యునికియు జెంది- నెలవుగానాత్రివేణీసంగమమున జల
కంబులాడివిశ్రాంతివహించి- వెలిప్రపంచంబునువిడిచి యా
లోన-నిలిచి వెలిగెడి తెలివినేనని నిజము- నగసినబ్రహ్మవిద్యా
దురంధరులు- గొనకొనికాయసిద్ధులుగోరబోరు- యూరక
సంసారయుక్తులై యుండి - ధారాళముగతమ్ముదాముజూ
చుచును. జలజపత్రంబులోజలముచందమున- నలరిసంసా
రమందుండియుంటకనె- యుండుధన్యులుసిద్ధయోగులుగాక-
ఖండవిద్యలునేర్చి గర్వంబుపొంచి - స్తంభనమోహనో
చ్చాటనమంత్ర- జృంభణంబులుజూపిచెలగెడువారు. పవ
నయోగమునేర్చికటుయుక్తిబెంచి- యవిరళంబుగ కొట్టా
కాంతరమందు-మహిమజూపుటకుపద్మాసనంబునను సహ
జంబుగానుండి జనులమెప్పించి - బద్ధులైయంతకుపరమైన
యోగ - సిద్ధాంతమెరుగకచెడిపోవువా - కడుపుసిడుగ

నుదకంబునుబిల్చి । కడుపులోమలమెల్లగడిగిశోధించి । యి
దియాత్మసిద్ధియటాననిసెళ్ళయించి । ముదమొందితపములోనె
మురిసేటివారు । వాయుధారణజేసి వసుధవెలయంగ్రు ।
కాయంబుకొన్నాళ్లుకాపాడువారు। ఆత్మానుభవులుగాన
రసివీక్షింప । ఆత్మనుగాంచినయవధూతమూర్తి । యలన
భోమధ్యకుంభాకృతిగాను । వెలిలోనువెలుగుచు వినయ
శూన్యముగ। జలరాశిగతకలశంబుచందమున । పొలుపొం
దవెలిలోనుపూర్ణమైనిండి । యంతయుదాగాక నంతదావ
గుచు। సంతతానందాబ్ధి చంద్రుడైయున్న । యతడెయోగీ
శ్వరుడతడెధర్మాత్మ । డతడెపరాత్పరుడతడెసద్గురుడు।
యిటువంటిగురుతత్వ మెరుగకనీవు। మటుమాయగాజిక్కి
మైనీడవలెను। తనవారుపరివారు తగుపాటిబంధు। లనిరూ
ఢభ్రాంతులుసత్యంబుగానమ్మి। ననుజూచినీవుకానలకేగదగు
నె । యనిపలికెతివిమాయననుసరించుకొని । ధాతురవతిని
ట్టిభావంబువిడుచు । నీసుతుడనుకాను సిరజేష్ఠుడ । నా
నాడుకర్దముడత్యుగ్రతపము। పూనిచేసినమెచ్చిపుత్రుడనై
తి । గానసేనీసొమ్ముగానునికాముగ। మానసంబుననిదిమ
రువుమోతల్లి । సుతుడనిమదిలోనచూడకమింక । సతలాది

గావు। భావనాతీతసద్బ్రహ్మంబునీవు । నీవెయఖండబునీవ
వ్యయంబు। నీవెప్రకాశంబునీవెబ్రహ్మంబు । నినునీవుదెలిసిన
నీకన్యముగను। కనుపించువస్తువెకఁడనైనలేదు । అనియిట్లు
పలికిననాయింతిసుతుని । కనుగొనిపలికెచకఁడనయుక్తిలో
ననేనెబ్రహ్మంబునైనిర్వికల్పంబు । గానుండగానెయీకర
ణేంద్రియును । ఆహారమునుగలుగునట్లుండుటేమి । యో
హాలావిచిత్రమైయున్నదిదీని । భావంబుదెలుపు తప్పకుమ
న్ననతడు। దేవహూతికినిట్లుదెలుపగాదొణగె । నిదిసోమ
నాథవిశ్వేశరూపం । పదవాక్యభవ్యసుబ్రహ్మణ్యయోగి। చ
రణాంబుజాతషట్చరణాయమాన । పరిపూర్ణనిత్యసద్భా
వనిమగ్న। మానసయుగువెంగమాంబకారచిత।మైనట్టిరాజ
యోగామృతసార। మందెన్నగాద్వితీయప్రకరణము। పొం
దు గాతరికొండపురధాముడైన । వీరనృసింహుండు వెల
యనైకొనిరా । ధారుణినాచంద్రతారార్కముగను॥

ద్వితీయప్రకరణము - సంపూర్ణము.

రాజయోగసారము- తృతీయప్రకరణము.

శ్రీరాజయోగసుస్థిరమహామహిమ। సారమైవెలుగుము
జ్జగములయందు । హరిదౌక్షినీవిప్పుడడిగినప్రశ్న। సరవికో

వినుమతిసమ్మతంబుగను । ఘనతర మోహదుఃఖములను రెం
డు । దనరారగామనోధర్మంబులరయా । బలములై తగక్షు
త్పిపాసలు రెండు । వలప్రాణధర్మంబులనబడుచుండు । మ
ర్మంబువినుజననమరణములు దేహ । ధర్మంబులనబడు తరుణీల
లామ। యిదియొషడూర్మలై వెల్లకాలంబు । నవిరళంబుగ
నాత్మనంటినట్లుండు । నాయాత్మకొకటినంట దూహిం
పు।నాయాత్మసాన్నిధ్యమందుసంతతము॥

✻ పంచవింశతిప్రకరణములు. ✻

గగనంబుశ్రోత్రమై గగనసంబంధ । మగుచున్నశబ్దంబునాలిం
పుచుండు । ననిలంబుత్వక్కులై యనిలసంబంధ। మనదగుస్ప
ర్శనెఱ్ఱుడనైన దెలియు । ననలంబుచక్షువై యనిలసంబంధ
మననొప్పు రూపంబునరుదుగాజూచు । జలముజిహ్వాజల
సంబంధమగుచు । విలసిల్లురసమును వింతగాగ్రోలు। జగతి
యాఘ్రాణమైజగతిసంబంధ । మగుచున్న గంధంబునిదుర
గ్రహించు। వరుసగాబలుకును వాగింద్రియంబు। చరియింపు
చుండును చరణేంద్రియంబు। సొరిదిగానిచ్చిపుచ్చుకొనుహ
స్తములు । పరువడిపాయూపస్థలు రెంటివలన। మలజలసర్జన
మగుచునొతల్లి । నిలయంబులైయుండు నెరినెందుకైన।పవ

మలంబుజేసి । యమరనచ్చటపరమానందమేమొ। కరము
ప్పత్తుణముంత్రిక్రమరదిరిగి॥౯౦॥ సరగుచనామపంచకము
నుగూడి। మొనసియాజ్ఞాచక్రమునన్నిల్చియుండు। వనజాక్షు
డుదయించివచ్చినజనులు । మురిసితత్తత్కార్యములుసలు
పుసగిది। నరయభ్రూమధ్యమందాత్మభాసకుడు। నిలిచి
యుండినవేళనిక్షిలేంద్రియంబు । నలరారతమపనులన్నిగా
వించి। యవలసుషుప్తియందనుదినంబుగాగ । నవియెల్లనీవు
గాదాయుక్తివినుము । అనుపందనివియెనీవైనసుషుప్తి। న
నుచిత్యమొందకనశ్వరంబగుచు ॥ నీకునాశములేదునిత్యం
బటంచు। ప్రాకటంబుగశ్రుతుల్ పలుకుచునుండు । కావునవి
లయమకుడనీకుగలదె । యీవిధమింద్రియావస్థలనయిన
భావమెల్లనుతేటపరచెదవినుము । సావధానంబుగచక్క
గానిపుడు। ఎప్పుడునీదేహంబునెరిగెడితెల్వి। యప్పుడుసుషు
ప్తియంతదియందుబోదె । సహజంబుగాదానిసరణియెట్లు
నిన॥౧౦౦॥ అహమనియెడిభావమాసుప్తిలోను। లయమైన
వేళనిలాలితజ్ఞప్తి జయముగానచటనే సాక్షియైయుండు।
యిదిలేకయుండినయింతలోగానె । నిదురమేలుకొనిలేచి
నేనింతతడవు । హాయిపొందగానిద్రబోయితిననుచు । తెలి

యుఃవా రెవ్వరా తెలివియుగాక - యానిర్గుణజ్ఞప్తియందుం
డగానే. ప్రాణియహంకృతిబాడము క్రమ్మర నే- యానిర్గుణ
జ్ఞప్తియిటలేకయున్న ॥ ప్రాణిదానికియి దెహోకర్తైయుంను-
మామంచిదల్లైయినమానితజ్ఞప్తి. యంచితమై దెహామంను
తానుండి - మందమై దేహంమమరుచు టేమనిన- యెందహం
కృతిలేకనానిర్గుణాత్మ - తాను తానై యుండుతన్మయత్వ
మున-గాననహంకృతికరణిసంతతికి - అసురకారణమవ్వ
నాయహంకృతికి- నమలాత్మకారణమనిచెప్పబడును- ఆరీతి
యెట్లన్నయ్యహంకార ॥ మారయసుప్తియందణగినయప్పు
డు - నిండివెలుగుచునుండునిర్గుణజ్ఞప్తి - యుండగాగదమరి
యొకకొంతప్రొద్దు - గనినపిమ్మటనైః గ్రమఱన లేచి - గను
నీప్రపంచసంగతులాత్మనిచట - నుండకయున్నదే- యూ
హింపరాదు - ఖండితంబుగసర్వకారణమాత్మ. యాయ
హంకృతిహేతువఖిలకృత్యముల - నాయహంకృతిశూన్య
మైనవేళనను- సత్యాత్మకిప్రపంచక్రియల్ లేవు ॥ నిత్యమై సి
ద్ధమైనిర్వికారమున - తాను తానై తాను తనలోనె వెలుగు-
గానయాత్మయెనిర్వికారనిర్గుణము - ఖిలస్వయంజ్యోతియై
యిదిప్రకాశించె- లవిమిర గాను కాలత్రయంబునను- నరి యు

నవస్థాత్రయమునకు దేహ - కారణాలకుమూలకారణంబ
గుచు - సుక్షేత్రనయనాగ్రసుషిరాంతరమున నక్షయంబైన
రమూర్త్యాకవిశ్వ - పరిపూర్ణమై పరబ్రహ్మమైవిమల॥ తిరమై
పరాత్పరతత్వమయి భేద- రహితమయియమితము నిరవ్య
మయి చూడ - సహజమయి యచలమయి శాంతమయియొన
ర- సదమల వేదాంతసారమయిమరియు - నిదురకు మొదలు
గానిర్మలంబైన - తెలివికితుదయునై దేదీప్యమగుచు-సలలిత
మయి సర్వసాక్షియై దనరి - గణనాధికానందకారియునగు
చు- ననువుకునును వైనయనవరతంబు - నామహాత్ముకుమహా
త్త్వయి రెంటికన్న॥ తామించి పరసత్తామాత్రమగుచు- వెలి
లోనుశూన్యము వెలిలోనువండి- వెలిలోనుగాక నే వెలుగు
చుచుండు - అదినీవుగాభావించియానందమొందు - మదియెట్ల
నైనానుననియంటివేని - యుద్ధంబులోజొచ్చినటువంటిగగన
మద్వంబుభిన్నమయిన ప్పుడుతనకు - కారణమయినయాకాశ
మునగలయు - నారీతిగాబుద్ధియణగిన పిదప - పరికించి జీవు
డక్ పంచవింశకుడు॥ అరయగా షడ్వింశకాభిధానంబు- కలి
గినయాబ్రహ్మకళయందెగలయు - నెలనాగభావింపుమిది
సౌఖ్యసరణి- యుదిశాస్త్రములచేత నెరిగినంతటనె - పాలు

స్థైనసంశయంబులువీడరాదు - వరశక్తిసుజ్ఞానవైరాగ్యస
రణి- నరయాచునీయోగమనవరతంబు- మననంబుజేసి సమ్మ
తమొందవలయు- మననంబుసేయుక మఱియుండి రేని- యూను
నంబునసింద్రియాదులగూడి ॥ కామాదిశత్రువర్గమునాశ్ర
యించు - కావునమదినిచక్కగబట్టినిలుప- గావలెనిలుపకే
కక్కటిదీమనంబు- తారకయోగాభ్యాసినైనట్టి ధీరుడు దా
నిజంపింపగానేర్చు- ననియిట్లుపలుకగానాచంద్రవదన- తన
యుసిజూచిసంతసమొప్పబలికె॥

తారకలక్షణము.

ఓతండ్రి తారకయోగలక్షణము- ఖ్యాతిగాచెప్పినగడ
తేర్చుమనిన - ఆనందమునుబొందియామహాసుపుత్రుడు-పూని
తన్నీక్షించిట్లుబోధింపదొడగె - నోయమ్మతారకయోగలక్షణ
ము- క్రమమొప్పసకలయోగంబులలోన- విమలమైశ్రేష్ఠ
మయివెలయుతారకము - వినవమ్మయదిరెండు విధములై
యుండు- నేనెపూర్వాపరయోగంబులనగ - అమరనప్పుట
పూర్వమగుతారకంబు- క్రమమొప్పరాజయోగంబపరంబు
గరిమతోపూర్వయోగముతొలుతవినుము॥ తేటగొప్పసకల
మూర్తిమయంబులగుచు - భాసురలీలరూపగుణంబులైన-

యాసోమసూర్యబింబాంతరాళమున - ధళ్ధళవెలిగెడితా
రకలోన - నెలవుగానొనగూర్చినిటలంబుజేర్చి- యేకాంత
భ్రూయుగంబొనరంగపైకి - నిక్కరించినదిమింటనిలిచిచూ
చినను- అచటనాత్మప్రత్యయంబులావేళ- ప్రచురంబులైతో
చుబహువిధంబులను - అవిచూచుచునుమనంబట్టిట్టుపోక- న
విరళప్రజ్ఞతోనచటనిల్పుచును - మనమట్లనిలిచినమారుతంబ
పుడు-పనుపడితాపట్టుబడియుండునచట- పొసగమారుతమ
నంబులుగూడియున్న- నసదృశంబగుబుద్ధికప్పుడేకాగ్ర- భా
వంబుకలుగునాభావంబుసగుణ - భావంబులెల్లతప్పకచూ
చుచుండు- అచూపుప్రత్యయంబభ్యాససరణి- చేజూడజూడ
సచ్చిదమృతాంభోధి - యందుదృశ్యంబులునణగియున్నిటికి॥
జె ౹ నమెరుకదాశేషించియుండు - మొనసిధ్యాతధ్యాన
ములులేకయుండు- వెసరాకనిమ్ముగవెలుగుచునుండు- అది
యమనసాంఖ్యమగువరయోగ - మదియెవానికిపరంబయి
నదిలేదు- క్రమముగాసకలయోగవిధానములకు- రమణీయ
ముయితానెరాజగుచుండు - కావునరాజయోగంబనుపేర
పావనమయిగోప్యభావమయియుండు। మురువుమీరిత్రికూ
టము' పూర్వమందు ॥ పరికించిగననొప్పు పావనసనలము

దానిపైభూమ్యాదితత్వంబులైదు। ఫూనినవర్ణముల్ వెలుగుచునుండు। నీనిగ్గులోనుండుననలమండలము। దానిలోగానుండుతరణీమండలము। మరిదానిలోచంద్రమండలముండునసుదుగాదానిలోనంకురంబొకటి। యిదుగొభవ్యాకారముయిచెలువుమీర। నదిబీజమైయుండునఖిలంబులకును। అచటప్రవర్తించునఖిలదృశ్యములు॥ ప్రచుర ముగాపరాత్పరవస్తువరయు। ఘనతరాఖోజ్యోతిగతిని రేఖగలు। మొనసియంతర్వాహ్యముల వెలుగుచుండు। నీరీతినుపనిషదర్థసూచకము। వేరెచిత్తములేకవినదృఢంబుగను। అబరారనీలతోయదమధ్యమందు। వెలుగువిద్యుల్లేఖవిధమునమరియు। సురుచిరనీవారకోశంబుపగిది। నరయనీలచ్ఛాయమనుతుల్యమగుచు। చెలువందపావకశిఖదానినడుమ॥ పస్నుగావ్యాపించిపరమాత్మయుండు। నిది బ్రహ్మమి.దెశివుడిదియెవిష్ణుండు। నదియెదేవేంద్రుండునదియెనక్షరము। అదియెఖోపరమంబునదియెస్వరాట్టు। నదియెసత్తామాత్రమనియార్యజనులు। తలతురుభేదవాదములలోచారరు। తలివిచేతమదించితలియనివారు। తరుచుగాద్వైవభేదంబులెన్నుదురు। పరతత్వమునభేదభావంబులేదు। బంగారమొకటియైబహుభూషణములు॥

శృంగారములచేతచిత్రంబులైన । నామరూపంబులెన్నగవే
రులైన। హేమంబునకుభేదమెంతైనగలదె । ఆరీతివెట్లుపర
మాత్మఁజూచుటకు । సావధానంబగుశాంభవిముద్ర । వల
నొప్పత్రుటియగావలెనెట్లయనిన। నలరుపాడ్యమిదృష్టియను
వసదృష్టి । యాలపౌర్ణమిదృష్టియనెడిసంజ్ఞలను । విలసిల్లు
చునుమూడువిధములైయుండు । పరగనీమూటిలోపలతొ
లిరుంటి ! పరిహరింపుచుమహాప్రజ్ఞదీపింప। సరవిమూడవ
చూపుసాధింపవలయు। మరినేర్పుతోలక్ష్యమను వెలిదృష్టి।క
లిగిరెప్పలపాటుకలగకుండినను । విలసితమగుశాంభవిము
ద్రయగును। యీముద్రధరియించిఏకాగ్రమతిని । యామధ్య
యముజూడనపుడుమానసము । కరువలిక్షీరోదకన్యాయము
గుచు। పరువడిగూడిలోపలనిలిచియుండు । నొనరంగినందు
లోనొకటిచలించి ॥ చనరెండవదియునాసరణిదీపింప। నా
రెంటినొకచోటనమరగాగూర్చి । సర్వంబుమరచినిశ్చలతవ
హించి । నిర్వికల్పసమాధినిలిచిననదియె । రాజయోగంబు
విరాజమానంబు । నైజమాసచ్చిదానందపదంబు। పాటిం
చిబుద్ధినీభావంబునందు । నాటించుమనిపలుకనందనుజూచి
గాతంద్రిసచ్చిదానందలక్షణము । ఖ్యాతిగాదెలిపినగురు

జించుమనిన॥ జననివీక్షించివిశ్వాసంబుతోడ। ముదరాజచం
ద్రుండు మొనసియిట్లనియె । నలినాక్షిసచ్చిదానందప్రభావ
మెలమితోసవుడునికౌఁగింతువినుము । అలినొప్పుచున్నవీల
జ్యోతిలోను । విలసిత బిద్బిందు వెలుగుచునుండు। సరసమై
యచటనేస్ఫటికతేజంబు। స్థిరమైనమాపరశివకళైయుండు।
జననియాశివకళే సత్తనవొప్పు । ననఘబిద్బిందుచిత్తనగ
బెంపొందు॥౩౦౦॥

నవిరెండుగలయుచేయానందమగుదు । వివరంబుగాత
త్వవిదులెరుంగుదురు । ఒనగంగనదియొయింకొకరీతిగాన।
వనిబూనిచెప్పెదపాటించివినుము । నలినాక్షియాసర్వకా
మరూపములు । నలువొప్పసచ్చిదానందంబుగలదు। యా
రూపనామంబులందంటియున్న। యిలయస్త్రీభావిప్రియము
లుభావింప । నలినాక్షిసచ్చిదానందంబుగాదె । ఇదెసచ్చి
దానందమిందునిభాస్య॥ ఇదిమునింకొక్కటిమెరుగజెప్పె
దను। సత్తులింగమనంగసహజమైయుండు। చిత్తనసంగంబు
చెలువంబునొనరు । యీరెండునొక్కటియద్వ్యానగదృశ్య।
కారణమైవిశ్వగర్భమైవెలుగు । సువిదరోయింకొకభావము
కనుము । వివరించిచెప్పెదవిశదంబుగాను । అలఘునాదము

చకు లేదు - యది యనిర్వచనియ్యమది యని గాద- యదిగల్గి
చేసిది యదియే యవిద్య - యది యెట్లుజనియించునది యెట్లన
గు॥ ౩౯౦॥ నది తేటపరచుమన్నను చెప్పదొణగె- పరిశుద్ధ
మైననభంబువీక్షింప - సారదినీలచ్ఛాయజూపట్టునటుల- ని
ర్మలము యి వెల్గు నిర్గుణమందు- కర్మకర్మంబుగాగలిగిన మాయ-
యెందెందు జూచిన యేకమయి పాయ- నుండియ్యనుచునుచూ
డనుంచును మాయ - యెందు లేదని చూడ నెటు లేదు మాయ -
యంచు నీలత్వమాకాశంబునందు - నెటువలెద బ్రోయేరు
కతో జూడ॥ ౩౯౧॥ నటువలె నేదబ్బరై యుండు మాయ- యి
దివరదాకని న్నెసిన మాయ - మదితో డనీమాయ మాయనై
పోయు- మాయలో పలిమాయ చు హానియ్యమాయ-నీయఖం
డజ్ఞప్తి నిర్గుణమాయ- యిటువంటి పరమార్థమిద్ధాత్రిలోను-
కుటిలచిత్తులకు సద్గురుదూషకులకు - నత్యంతవిషయేంద్రి
యాసక్తులకును - సత్యమూహింపని సంశయాత్మలకు- క్షీ
ణాత్ములకు మిత్రభేదవాదులకు॥ ౪౦౦॥ నితిశూన్యులకును ని
ర్దయాళులకు- ధామంబుగలనహంకారచిత్తులకు - కామక
ర్మాసక్తిగలుగువారలకు - నుపదేశమిచ్చినయారక్షలేని-వి
పరీతసంశయాస్పదు లౌదురింతే - గానదృఢజ్ఞానకలితులు

గారు - గానయీసద్విద్యగావలెననుచు- అడిగినప్పడెనిశ్చి
తార్థుడటంచు- నెడబాయకేవిద్యయియ్యాగారాదు- యీవి
ద్యకగ్రహింకెవడంటివేని॥ ౪౧౦॥ పావనవైరాగ్యపద్ధతులె
రిగి। తలగక మొదటిసాధనచతుష్టయము । చెలగనభ్యాసం
బుజేసినవాడు । శమదమాదులుగలిసద్గురుపాద। కమలం
బులేగతిగానమ్మువాడు । కనులముందరపరాంగననిల్చియు
న్న। తనుగన్నతల్లిగాదలచినవాడు । పగులవిత్తములగుప
డెవవిక్షించి। యరిమురితనకేలనంటనివాడు। నొకరీడిసం
సారమెకరిడిగల్గు॥ ౪౨౦ ॥ నెక్కడనణగునేనెవ్వడటంచు।
తనుదానెవెతకుచుతనమనంబునను । పనిబూనిఈశ్వరార్ప
ణము జేయుచును । విగతసంకల్పుడైవిహితకర్మములు। తగ
సల్పుచునుభూతదయగలవాడు । సంతతంబునుయదృచ్ఛా
లాభమునకు సంతసింపుచుసాధుజనులతో మైత్రి। శాంతవర్తి
నముచేసలిపెడువాడు । ఆత్మవేత్తలనొక్కసారివంచించి।
యదిచెప్పుమిదిచెప్పుమనిత్వరపడక॥ ౪౩౦॥ సదములుదైధ
ర్మమనవరతంబు । నాత్మలోభావించియలరెడువాడు। కా
రణగురుమూర్తికనుగొన్నలోనె । సారెకుమెలగుచుసామి
యింకేమి । శరణంబులేదుమీచరణద్వయంబె। శరణంబునా

దనరంగజలమున దానంట దెప్పుడు । మనుజులకొందరాము
హీనుగానకనె। సంసారియయ్యు మనపదంబుననుండి । హం
సస్వరూపమెట్లగుననుడీడనుచు । దూషింపుచుందురు తోడరి
యాకీర్తి । దూషించువారికి తొలగక యోగి॥౫౦॥ చేసినదు
ష్కర్మముల్ చేరనాశమౌను । వాసిగా కొంతరావరయోగి
యెన్నను। నిలుకడగా భక్తి నిలపిసంతతము। వెలయుతద్గుణము
లుపనుపింపుచున్న। వారికినా యోగివాంఛలులేక । ధీరుడై చే
సినదివ్యపుణ్యములు। చేరుచునుండు ప్రసిద్ధంబుగాను। సారె
కీలోకానుసారంబు కొరకు । నిర్మలుడగు యోగి నేర్పున జే
యు।కర్మముల్ రెండుభాగంబులై పోవు॥౫౧॥ నతనకిని రెం
డునంట మూహింప । నతడని శ్చిదుడై యానందమొందు। నిల
లొల్లి యవధూతయా బ్రహ్మవేత్త। పొలుపొందసముముక్తి
బొందుచుండుదురు । ఇతడువిరక్తుడై యడవిలోనున్న। నిత
డు సంసారియై యింటిలోనున్న। నెక్కువతక్కువలెన్నం
గరాదు। తక్కక మోక్షముద్దరికిని సమమె। పొలుపొందసం
చితపూర్వజన్మమున। బలముగా కేశవోపాసన జేసి॥౫౨॥
గురుతర మోక్షమే కోరినకతన । పరువడి తాసుఖ ప్రారబ్ధ
గతిని। అరయగా సంసారియై ముక్తిపొందె। పరికించి చూడ

నప్పరమావధూత । యిలపూర్వజన్మంబునందుశంకరుని
చెలగియుపాసనజేసిభావమున । క్రమమునమోక్షమేక
మించుకతన। రమణియ్యాలీలవిరక్తుడైనిలిచి । మోహపా
శములనుమొదలంటగోసి । సాహసుడైముక్తిసాధించకో
మె॥౫౩౧॥ ఇరువురకునుమార్గమేకమేగాని ! తరుణీలా
మభేదములేదుచూడ। మదిలోననీవిట్టివహింపభావించి మ
దికిరమ్యంబైనమార్గమందుండి । గురుతరముగ పంచకోశం
బులకును। పరమనీవైయున్నభావంబుగనుము। అనవిని యా
దేవియాత్మజుజూచి । వినుమోపరబ్రహ్మ వేదాంతవేద్య

✻ పంచకోశపరిభావప్రకరణము. ✻

పంచకోశంబులభావములెరియ । నంచితంబుగదెలుప
మనసతెండనియు । వినుమంబయన్నంబువిఖ్యాతిబ్రహ్మ । శ్రు
తిశ్రుతిమందలియులరంగబడిమె । కమలాప్తవార్షికంబు
లపలన । కమలంబులుదయించేఘనసస్యసమితి । నాదైన
యౌషధులన్నమైయొప్పె । నాయన్నరసమెదేహంబవ్యా
పిన్నా । అదియాత్మయనికొందరంధ్రుదృగ్భ్రశ్య । మదినశ్యామ
సిసిగమాంతముల్ పలుక । గానదేహంబాత్మగాదు భావిం
ప । మానిని ప్రాణమయమాత్మయనుచు॥ ౫౫౦॥ పదరి

ములకు పరబ్రహ్మమనియెడువాడు । ధరణిలోనను వేద తత్త్వంబు గాని। పరగమూఢుండట్లభావింపగలఁడె । యిటువలెనిశ్చయంబందెనీమనము । నిటులైనవిశ్వమేది తలంచిచూడు॥౬౧॥ మదిలోనతనకనుమానంబుకొంత। కదిసియున్నందునకలిగినవ్వేళ । జననియివ్వలపుచ్ఛబ్రహ్మమనంగ । ననువొందపంచకోశాతీతమయ్యె । నదియసత్యంబన్నమన్నృతంబువెలయు। నదియెనీవును నేనునఖిలవిశ్వంబు । సచ్చిదానందాబ్ధిసంపూర్ణమగుచు । నెచ్చోటతగ్గకనేకమయియుండు।నదిమనంబందెతదన్యభావమున । విదితంబుగాఁజూచివిశ్వంబుమరువు॥౬౨॥ నదియెట్లననీసమాధానమతిని । ముదమొప్పవినుము నేమొనసి చెప్పెదను । పనిబూనివామగుల్ఫముననాధార। వనజంబెపీడించివామేతరంబు। వామాంకతలమునవైపుగానిడిన। యామహానియ్యముక్తాసనమయ్యె। నియ్యాసనంబున నేకచిత్తమున। నైయ్యంబుతోనిల్పివీక్షించినడుము। దృష్టినాసాగ్రీన తిరముగానుంచి । యిష్టమదంబులయాణచివిమ్మటను । ఘటపటాదులమాయగాఁజూచియచట। ఘటితమైనదిసత్తు గాగనుంగొనుము । ఆసత్తువిస్ఫురణాకారమ

గుచు। భాసురచిత్తుగా బ్రకటులుటదెలిసి। రహస్యూలసూక్ష్మ
గారణముల వెలుగు। సహజవస్తువనేకసరణిగా గాంచి।యి
రయనసేకధాత్రండకోశముల । వరుసనావరణతత్వము
నన్నిటిని । సచ్చిదైక్యంబుగా సమరసింపుచును । అస్తిభాతు
ల చేతనణచివైచుచును॥ ౬౮౦॥ వస్తుమాత్రంబెల్ల నారూప
మనుచు । నారూపమేస్వయంజ్యోతియేకమున। నారూఢిప
రణిచేనాత్మగాగనిన । నాయాత్మనాదిమధ్యాంతము లేదో
లగి। మాయావిరహితమయిమది భేదముడుగు । నప్పుడుపూ
ర్ణసచ్చిదానందపూర్ణ । ముప్పగా నీవాదుముజ్జగంబులను ।
కరమర్థి నవుడుజగద్వ్యాసనముల । దొరకొనిమనమందుదోచి
నగాని। హాస్తిభాతుల చేతనాత్మగాగనుచు॥౬౫౦॥ నిస్తరం
గంబైననీరధిమాడ్కి। తెరగొప్పనిర్వాతదీపంబుకరణి। సర
విశోరాకానిశాకరుపగిది। కలలేనినిద్దురగతిని భేదంబు। తొల
గిసంపూర్ణమయితుర్యమౌననుచు । నిర్వికల్పంబునని శ్చలత్వ
మున। సర్వమఖండమయి సత్యమయినిత్య । శుద్ధబుద్ధవిముక్తి
సాంపౌందపరమ । సిద్ధాంతసిద్ధమయి చెలగుచునుండు । నా
యఃబ ఘటబనేనుండిన యావుడె॥ ౬౬౦॥ నీయాత్మనర్చిందు

నిశ్చయంబుగను । వలనొప్పదెలియ గావ లెవనియాత్మ। నలి
రారనర్చించునట్టిచందంబు । క్రమము గా జెలి పెనుతకంఠదీ
పింప । నమలమానసరైనయా దేవహూతి। యంఘుత్వమ
ుచముక్తాసనమందు । నలువొప్ప గూర్చుండినడుమానిక్కిం
చి । మెడదృఢంబుగనిల్పి మహితాబ్జరిపుల । నడర గా గూర్చి
నాసాగ్రంబు జేర్చి । యనుపమసద్బోధ యనువహ్నిలోను।
జనియించినట్టివిజ్ఞానదీపంబు । కర మొప్ప మతియనుకరమున
బూని । చారవ గాహృద్వీథిబొచ్చిశోధించి యచ్చటినాళం
బులచ్చ టిక్రమము। లచ్చటిచోద్యంబులరసిచూచుచున। చె
లువగు దేహపశ్చిమభాగమందు । నిలచివీణాదండనిజమయి
తనర్చి। యొనరదీర్ఘాస్తియై నెళవు గానమరి । తనుతరంబయి
బిసతంతుచందమున । సురుచిరంబయినసుషుమ్నంబునంటి॥
ఓంo॥ కరమర్థితోనూర్ధ్వగమనంబు చేత । చెన్నలరిన మేరు
శిఖరిపై జేరి। కన్నచోటనెబయలకలయ భావించి। సొలవక
ప్పక వెలిచూపులోబూవు । అల రార గా జూచియటు రెండు
విడిచి । మహనియ్యతరమయినమధ్యలక్ష్యమున । సహజంబు
గానిల్పి సంతసమంది। నెళవు గా నా త్రివేణిసంగమమున। చల

నమొందకనిల్పిస్నానంబుజేసి । లాలితజ్ఞప్తికళాసూత్రప
యిన। శిలనొంపెడియాత్మలింగంబుగాంచి। యర్మిలిదీపింప
నర్చింపదలచి । పేర్మిగలిగినచతుష్పీఠమందుంచి। యమలిత
తత్త్వమస్యాదివాక్యములు।క్రమమొప్పమంత్రముల్గా స్మరింపు
చును। ప్రణవంబనెడిగంటపట్టివాయించి। గణనంబుచేయక
కామాదులనెడి। ఘనవిఘ్నకారిరాక్షససమూహముల। ము
నుకొనిబలుదూరమునబారదోలి । కూర్మితోపూర్వభాగు
రునికర్పించు। కర్మనిర్మాల్యంబుకడపటదోలిచి । యలమటశ
మదమంబనెడితోయమునవలరునర్ఘ్యము పాద్యమాచమనం
బు। నలువొప్పనొసగిస్నానంబుసేయించి। బలమయినసము
దృష్టిభావనయనెడి। పరిశుద్ధసాత్త్వికాంబరముధరించి। య
రుదుగాశక్తిత్రయమునొనగూర్చి। తనరయజ్ఞోపవీతంబుగా
నిచ్చి। యనుపమసద్విద్యయనుగంధమలది। తనభూతదయ
నక్షతలుగాధరించి। సుగుణంబుచేగల్గుసుకృతవాసనలు । అ
నుపుష్పములుభక్తియనియెడుపూజ । మనమురంజిల్లసమ్మ
తముగాచేసి। రమణీయ్యమగునంతరంగచతుష్ట। యనుధూ
పముగనిచ్చియక్షతేంద్రియాది। క్రమమొప్పదీపార్తిగాసమ

ర్పించి। యమరివజవతత్వమగుసుధారసము। మునికొనినైవే
ద్యము గ సమర్పించి। దహరారనావంద తాంబూలమిచ్చి। యా
లర నాత్మప్రత్యయప్రకాశమున॥ ౭౨॥ పరగసువర్ణ పుష్పం
బుగానిచ్చి। పంచభూతమునప్రపంచమంతయును। పంచా
ర్తిగాసమర్పణమొప్ప జేసి। యటచిత్తవిశ్రాంతి యనుప్రద
క్షిణము। పటుముదంబున జేసి। బ్రహ్మైక్యమనెడి। ఘననమ
స్కారముతగంతతో జేసి। తనలోనిపరమాత్మ తానుజూడ
గనుచూపురూపున నంటిసూటిగానట్టి। చూపురూపైక్య
మయిసుస్థిరమయిన। యాత్మలింగము తానై ప్రకాశిం
చు॥ ౭౩॥ ఆత్మానుభవమునందలగుచుసాక్షి। మననంబు
మరచియున్మనీజెందెనపుడు। మొనయజ్ఞాతృజ్ఞానములుజ్ఞే
యమందు। లీనంబులై యవివేకసంపూర్ణ। ఘనసచ్చిదానం
దరూపమయినట్టినిర్వాణపదమందునిండియేకముగ। సర్వ
ల్పంబువనిద్దురజెంది। తానునైకొంత దడవుండిలేచి।
మానినీమణి సతుగమారునికనియె। జయసర్వభూతాత్మ
జయపరమాత్మ॥ ౭౪॥ జయచిన్మయాకార జయవేదసా
।జయకలుషవిభంగ జయమహాలింగ। జయసత్యసంకల్ప

జాయునిర్వికల్ప। నీకటాక్షంబున నిర్గుణమందె। ప్రాకటం
బుగనైక్యభావమొందితిని। యీఆత్మ లోపల నఖిలవి
శ్వంబు। మాయగానున్నది మయినీడమాడిర–। నదిసత్యమ
న్న మహాద్వైతమందు। నుదితస్వతంతర మున్నదెతంద్రి।
వ్యావహారికమాత్మ నంగీకరించి॥ ౨౫౦ ॥ వావిరిరెండని వ
చియింపవలసె। తుదుతరంబుగ పూజ గొనెడివాడేడ। చిర
భక్తితో పూజసేయువాడేడి। సరవిపూజింప పూజాద్ర
వ్యమేది। యరయగావాజ్ఞానసాభీకమగుచు। నలువొప్ప
గన్నధ్యానముసేయుటెట్లు। పొలుపొందగా సర్వపూర్ణ
మానిన్ను। చెలగియావాహనజేయుటయెట్లు। తలపసర్వ
మునకాధారమానీకు। విహితాసనంబు గావించుట యెం
ట్లు॥ ౩౬౦॥ సహజమైస్వచ్ఛమైయుండెడినీకు। దనరారఅ
ర్ఘ్య పాద్యములిచ్చుటెట్లు। గొనకొనిపరిశుద్ధముగనుండునీ
కు। నలరనాచమనమర్పించుటయెట్లు। మలినంబులేకనిర్మలి
తచేనెపుడు। వెలుగుచుండెడునీకు వేరెలోయమున। చెలు
వొప్పస్నానంబుచేయించుటెట్లు। కొమరొప్ప విశ్వాధిప
డవైననీకు। నమరంగనొకవస్త్రమర్పించుటెట్లు। మొనసి

నకులగోత్రములులేనినీకు॥ ౨౭౦ ॥ దనరయజ్ఞోపవీతమువి
చ్చు టెట్లు। పొలుపొందనవయవంబులులేనినీకు । వలనొప్ప
భూషణావళి దాల్చు టెట్లు । లనఘునిర్లిప్తుడవై యున్ననీకు।
మురిసిపుష్పార్చన సేయుట యెట్లు సలలితంబుగ నిరంజ
నుడవౌనీకు। నెలమితోధూపంబులిడుట యెట్లు। వనజాప్త
చంద్రపావకులరూపముల । చననౌనరదీపము సంగుట యె
ట్లు - పొరిపొరినిత్యతృప్తుడవైననీకు॥ ౨౮౦ ॥ నరుదుగా నై
వేద్యమర్పించు టెట్లు । మొనసిసదానందమునజొక్కు-నీకు।
గొనకొనివిడెముమక్కు-వనిచ్చు టెట్లు । మురువొప్పనాద్యం
తములులేనినీకు। పరువడిమంత్రపుష్పమునొసగు టెట్లు। సు
నిసితస్వప్రకాశుడవయిననీకు। నొనరనీరాజనమొసగుట యే
లఅనిశముకుతనువునయియున్ననీకు। మొనసిప్రదక్షిణంబును
జేయు టెట్లు। వారకనద్వైతవస్తువౌనీకు॥ ౨౯౦॥ చేరిప్రణా
మంబుజేయువారెవరు । సారస్వతులకగోచరమైననిన్ను। ధీ
రత్వమొసగనుతించుట యెట్లు। పొలుపొందనిశ్చిత్తముగనుం
డునదియొ। నెలవుగా నన్నుధ్యానించుక్రమంబు । ఊరకని
ష్క్రియనుండుచందంబె । భూరిభక్తిని నిన్నుబూజించువి

ధము । ఘననిశ్చలత్వంబుగలిగియుండినదై । యొనరప్రవత్తి
ణంబొనరించుసరణి। యలఘుసోహంభావమందునిలిచినదై
౭౦॥ జెలగిప్రణామంబుజేయుభావంబు । మరువనాత్మ
జ్ఞానముననేకనిష్ఠ । మురిసిసంకీర్తనములుసేయురీతి। పరి
పూర్ణభావసంపదగలిగినదియు । పరమైనమంత్రజపము
సేయుకరణి। యలదావనెపుడుకృత్యాకృత్యములను। తెలి
యకమరచుటేవివ్యశమంబు । సర్వమఖండమైచర్చింపరాని।
నిర్వాణమొందుటేనీదర్శనంబు । యింతియెకానిమహాబ్రం
హామందు॥ ౭౧॥ వంతగాభావంబువేరేమిలేదు। మఱియు
న్నగవియున్నమాటకెగనుపించు । మఱిబోవనదిబోవుమా
యమాయగనె। యతులితబ్రంహామంచాకలంకంబు । సత
మవునెచూడవసంతకాలమున । నతులితంబగుచున్నయబ్జం
త్రుకరణి। వితతిప్రకాశింపవింతగానందు। చేదరెడిమరుమ
రీచికజూచిజలము । కదలుచున్నదిగ్రోల గావలెననుచు।
భ్రాంతిచేమృగములుపరువెత్తికొనుచు॥ ౭౨ ॥ నెంతదూ
రముజన్నెదురుగాజలము । కదలిపోవుచునుండుకైవడిగా
నె। మదికిదృగ్వ్యాప్తపారమహిమలోదోచు। గానిలేదనెడిని

కరూఢమైనగలదె। యిలముకుమురము లేకనయ్యక్షియుగము॥
౮౮॥ వెలయఁగాదనుదానువీక్షింపగలదె- కనుదోయితను
దానుగనిసంతసింప - దనరనద్దంబుసాధనముగానుండు-
నారీతిపరమాత్ముఁడాత్మప్రకాశ - మారూఢిగాఁజూడనమ
రఁగాబుద్ధి- యలరారసాధనమైయుండుగాని- యగుచుభా
వాతీతమైనబ్రహ్మమును - గనెడిసాధనమెందుగలదెన్నటికి-
గనుచుండునదెసాక్షిగాసంతసంబు - పరిపూర్ణతరమగుబ్ర
హ్మైక్యమునకు॥ ౮౯॥ తెరగొప్ప మరియొకఁదికుఁబోవ
లెనె- యలఘునవిద్యామలనెడియుపాధు- లలరారనశియిం
చునాత్మణమందె - యుండెడిచేతనెయుండుపూర్ణముగ-
నుండెడిబ్రహ్మమందూరకేకలయు- సరవితోనందునుసాదృ
శ్యమొకటి- వెరవొప్పగానేనువిన్నవించెదను - ఘటము
భిన్నంబైనఘటపటాకాశ-మఠమహాకాశమందుండునుగలసి-
యామఠంబణగినయామహాకాశ॥ ౯౦॥ మామహాకాశమం
దుండియుగలయు । నారీతిగానెయియిట్లనపిండాండ-కార
ణవిద్యదగ్ధంబుగానె- సారదిగాకుండినచోటనేయుండి- సర
గునజీవుడీశ్వరునిలోఁగలయు- నారీతిగానలఘుతరశుభకాం

డ- కారణమగుమాయక్రమమదేమందె - కర్పూరంబునుగా న్పకడపటదాను- నాకాశమందెలయంబందిపోవు - నాకర ణిసవిద్యనతివేగకాల్చి॥ ౧॥ యలవిద్యతుదకుమహాబ్రహ్మ మంది - వెలిగిలయంబొంది వేరుతాలేక- గానగునావిద్యగ గలిగినయపుడె - పూనిప్రపంచబుద్ధ్యదమెందులేదు- యిం తటయిదిమిథ్యయనరానిఘెరుక - వింతయొకటిలేకవెలు గుచునుండు- నటువంటిబ్రహ్మమేనైతికలంక- మీటమీదజని యింపదదినిశ్చయంబు- బట్టబయిటనెమోక్షపదమిట్లువెలు గు- నెట్టుకన్గొనరందరిబ్రహ్మవిద్య॥ ౨॥ అప్పుడాకపిలు డునవ్వసతపసు - దేవహూతినిజూచిధీరుడైపలికె- జన నిబహుకృతజన్మసంసారవహీము _ ఘనతరమైయుండెగ నుకశీఘ్రమున- పరమనిర్గుణపరబ్రహ్మైక్యభావ - నురుదు గాబొందితివంతియేకానీ - యందరికిదిలభ్యమైనప్రపంచ- మెందుండునటమీదయిందీవరాక్షి - నలువొప్పనెప్పుడున్న దిలేనిదనుచు - కలమాడికలేనిదెకలిగినదనుచు॥ ౩॥ బల ముగాభావించుప్రాకృతజనము - వలనవిశ్వంబట్లువర్తింపు చుండు- నానరంగవారులేకుండినమాయ - తనికొకడ

లేకయూరిచెపోవు- ఘనమైనభావింపనీకథప్రబలమై యుం
డు- దానికియుక్తమాత్మజ్ఞానవిద్య- గానతద్విద్యతప్పకగు
ప్తమగుచు- వరపతివ్రతనీతివర్తింపుచుండు - కర్మముప్పు
చుకర్మకాండాదులెల్ల - సామాన్యగణికాళిసరణినటించు
కామయుక్తులకుభోగములనొసంగు- నాభోగములనోసిన
టువంటిఘనుల- చేభగ్నమగుదానిచిత్రమంతయును- అట
మీదతానాత్మనెడునిశ్చయము - దిటవుగాగలుగు సందే
హంబుదొలగు - నంతటపరిపూర్ణమై తానెవెలుగు- నింతం
తకికర్మమెరుగంగరాదు - సులభంబుగలుగునీమజ్ఞానవిద్య-
సులభకారిత్వవిస్ఫురణమెట్లనిన॥ ౯౨౦॥ నేను నేననినిండిపం
చినదెహక- నేననసులభమానెరిగహంకృతిని-నెననకరినమా
నిశ్చయమందు- గాననీబంధమోక్షంబులురెండు- వలనొప్ప
గలవనివచియింపవలనె- నలకంటగనినిశ్చయంబుభావించి
యాబంధమోక్షంబులభ్రిమల్గాని - యాబంధమోక్షంబు
లాత్మకెక్కడిది - నిత్యముక్తుండాత్మనిర్గుణుండనెడి - సత్యా
మాహించినసంకల్పమేది॥ ౯౬౦॥ ప్రకటముగనీట్టిభావ
నిశ్చయము - నీమలభ్యంబయ్యెనెకన్నతల్లి యిరవుగమరి

యనీంకెన్నిచెప్పినను - నిరుపమానందమయినిశ్చలమోక్షశ్రీ-
పరగనీనిశ్చయభావంబుచేత- నరలేకపరమాత్మననుభా
వించు- భానుప్రకాశమంబరమెల్లనిండి - పూనియుండియు
నుతద్వ్యాపిసత్కాంతి - స్ఫుటముగాగనరాకభూవృత్తులై
ల - ఘటపటాద్యాకారమందులవెలుగు॥౯౭॥కరణిపరా
త్మడాసనమునునుండి-కిరణాదులందుప్రకాశింపుచుండు-సం
తతంబీరహస్యముభావమందు - చింతింపుచుండుసుస్థిరతరం
బుగను- ఇలభానుడస్తాద్రికరిగినవేళ- కళలచేవెలుగుతక్షక
జాలమెల్ల- నమరనాతనియందుననువొందుమాటికి - నమన
సక-మునననగునావిశ్వమెల్ల - గనుకనీయమనసక-ఘనతరా
భ్యాస-మునసీవుపరిపూర్ణముగనిండియుండు॥౯౮॥మానస
యగువెంగమాంబికారచిత- మయినట్టిరాజయోగామృత
సార- మందెన్నగాతృతీయప్రకరణంబు-పొందుగాతరికొం
డపురిధాముడైన- వీరనృసింహుండువెలయగైకొనియె-ధా
రుణినాచంద్రతారార్కముగన॥

రాజయోగసారము - సంపూర్ణము.